

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Vaste Commissie voor Financiën en Vaste Commissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp : Voorjaarsnota: inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo
Datum : 2 juni 2023
Referentie : 23-0844/TR
Inlichtingen bij : Thomas Ronnes, t.ronnes@iederin.nl

Geachte Kamerleden,

In de Voorjaarsnota staat dat het kabinet van plan is het abonnementstarief in de Wmo af te schaffen. In plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage weer ingevoerd, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de vormgeving zoals die voorheen was met oog voor inkomenseffecten en het beroep dat wordt gedaan op de Wmo. De inkomensafhankelijke eigen bijdrage zal gelden voor alle Wmo-voorzieningen: huishoudelijke hulp, ondersteuning thuis, dagbesteding, hulpmiddelen en woningaanpassingen. Dit levert het Rijk een structurele besparing op van 100 miljoen euro. Cliënten-, patiënten-, ouderen- en mantelzorgorganisaties zijn zeer bezorgd over deze bezuiniging.

Stapeling van zorgkosten neemt toe

Het abonnementstarief Wmo is in 2019 ingevoerd om de stapeling van zorgkosten te verminderen, het ongewenst mijden van zorg tegen te gaan en de eigenbijdragesystematiek te vereenvoudigen. Het abonnementstarief heeft inderdaad geleid tot een beperking in de stapeling van zorgkosten en een grotere voorspelbaarheid van de hoogte van de eigen bijdrage.

in het coalitieakkoord 2021-2025 is afgesproken om de stapeling van zorgkosten tegen te gaan. Dit voornemen is daarmee in tegenspraak. Veel mensen hebben nu al te maken met een stapeling van kosten uit verschillende zorgwetten (Zvw, Wmo en Wlz). Ook hebben ze vaak nog kosten die niet zijn verzekerd zoals extra medicijnkosten en hulpmiddelen die niet worden vergoed. Ten slotte heeft een groot deel van hen meerkosten die samenhangen met de beperking of chronische ziekte. Denk daarbij aan extra energiekosten (zoals elektriciteit voor hulpmiddelen, hogere binnentemperatuur voor mensen met koudegevoelige aandoeningen als reuma of spierziekten), hogere was- en kledingkosten (zoals slijtage kleding door rolstoelgebruik), extra kosten voor specifieke aan de beperking aangepaste voorwerpen (zoals een braillehorloge of braillepapier) en zorggerelateerde vervoerskosten.

De stapeling van zorgkosten heeft ingrijpende gevolgen. Dat geldt voor iedereen die te maken heeft met de stapeling van zorgkosten. Het geldt in versterkte mate voor mensen met een levenslange, levensbrede beperking. Zij hebben jaar in jaar uit te maken met deze stapeling van zorgkosten, gedurende hun hele leven. In 2021 heeft Ieder(in) een enquête gehouden over de stapeling van zorgkosten onder mensen met een beperking en chronische ziekte van alle leeftijden ([Iederin Onderzoeksrapport Stapeling van Zorgkosten](#)). Hieruit kwam naar voren dat een derde van de respondenten vanwege hoge zorgkosten moeite had om rond te komen. Vanwege de hoge zorgkosten bezuinigde 60 procent van de respondenten op allerhande kostenposten, ook op zorg. Met negatieve gevolgen voor hun participatie, welbevinden en gezondheid.

Tel daarbij nog de effecten op van de hoge inflatie van de afgelopen anderhalf jaar. De herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo zal de bestaanszekerheid van nog meer mensen aantasten.

Eigen bijdrage leidt tot het midden van ondersteuning

De herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage zal leiden tot het midden van zorg. Dat is ook gebeurd bij het invoeren ervan in 2015. In 2016 heeft Binnenlands Bestuur in samenwerking met Ieder(in) gemeenten vragen voorgelegd over de eigen bijdrage. Toen meldde 18 procent van de gemeenten dat bewoners regelmatig afzien van zorg vanwege de hoogte van de eigen bijdrage.

Zorg en ondersteuning zijn van cruciaal belang voor mensen met een beperking of chronische ziekte, ouderen en mantelzorgers. Voor hen is het een randvoorwaarde om (zelfstandig) te kunnen wonen, werken, leren en deel te nemen aan het sociale leven. De herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage heeft negatieve gevolgen voor hun zelfstandigheid.

Het is juist van belang dat laagdrempelige ondersteuning zo toegankelijk mogelijk blijft. Het midden van ondersteuning leidt er op termijn toe dat mensen duurdere zorg nodig hebben. Daarnaast bestaat het risico dat mantelzorgers uitvallen omdat er een groter beroep op hen wordt gedaan. Ook weer met duurdere zorg als gevolg.

Neem gerichte maatregelen om de groei van de Wmo te beperken

De voorgenomen bezuiniging is ingegeven door de toename van het aantal Wmo-gebruikers. In 2017 maakten iets meer dan 1,05 miljoen mensen gebruik van Wmo-voorzieningen (exclusief verblijf en opvang). In 2022 betrof dat ruim 1,2 miljoen. De toename van het aantal gebruikers in die periode is voor het grootste deel toe te schrijven aan het groeiende gebruik van huishoudelijke hulp (toename van bijna 130.000 gebruikers). Bij een voorziening als ondersteuning thuis (begeleiding) is in dezelfde periode sprake van een afname van 27.500 gebruikers (zie de [gegevens Wmo cliënten van het CBS](#) en [de monitor langdurige zorg](#)). Voor de houdbaarheid van de Wmo zou een maatregel die gericht is op huishoudelijke hulp passend zijn.

De achterliggende gedachte bij de herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage is dat deze mensen ertoe aan zal zetten om vaker zelf voor ondersteuning te zorgen. Voor huishoudelijke hulp bestaat de mogelijkheid om deze particulier in te huren, al is dat niet voor iedereen betaalbaar. Maar voor Wmo-voorzieningen zoals ondersteuning thuis en dagbesteding gaat dit niet op. Deze voorzieningen hebben een 'zorgkarakter'. Er is geen markt voor en ze zijn niet in te kopen.

Wilt u de minister vragen:

- **Om het plan voor herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo in te trekken.**
- **Om samen met cliënten-, patiënten-, ouderen- en mantelzorgorganisaties naar mogelijkheden te zoeken voor duurzame oplossingen in de Wmo.**

Wij verzoeken u deze punten bij uw overleg te betrekken.
Als u hierover nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met Thomas Ronnes via t.ronnes@iederin.nl.

Met vriendelijke groet,

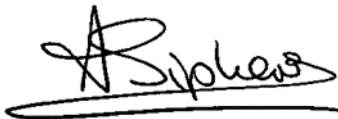
Illya Soffer
Directeur Ieder(in)

Aline Molenaar
Directeur Per Saldo

Esther Hendriks
Bestuurder Mantelzorg NL

Anneke Sipkens
namens Seniorencolitie

Laura Blik
Kernteamlid Wij staan op!

Dianda Veldman
Directeur Patiëntenfederatie
Nederland